

TMMOB MİMARLAR ODASI
TMMOB MİMARLAR ODASI DİYARBAKIR ŞUBESİ
www.mo.org.tr • info@mo.org.tr

TMMOB MİMARLAR ODASI
TMMOB MİMARLAR ODASI DİYARBAKIR ŞUBESİ

DİYARBAKIR MİMARLIK VE KENT SEMPOZYUMU

TAHİR ELÇİ ANISINA

Diyarbakır Surları ve
Hevsel Bahçeleri
Kültürel Peyzaj Alanı

27.04.2019

DİYARBAKIR
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
KÜLTÜR VE KONGRE MERKEZİ

TMMOB MİMARLAR ODASI
TMMOB MİMARLAR ODASI DİYARBAKIR ŞUBESİ

DIYARBAKIR MİMARLIK VE KENT SEMPOZYUMU

TAHİR ELÇİ ANISINA

Diyarbakır Surları ve
Hevsel Bahçeleri
Kültürel Peyzaj Alanı
27.04.2019

Antik uygarlıkların buluşma noktasında yer alan, doğal, kültürel ve tarihi zenginliklerin, mimarlık ve sanatın beşiği olan ülkemizde; kültürel ve doğal miras alanları, sermaye odaklı politikaların rehberliğinde dönüştürülmekte, yok olma tehlikesiyle karşı karşıya bırakılmaktadır.

Suriçi bölgesi 1988 yılında Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından “Diyarbakır Kentsel Sit Alanı” olarak tescillenmiş, 2015 yılında ise “Diyarbakır Surları ve Hevsel Bahçeleri Kültürel Peyzaj Alanı” Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) Dünya Kültür Mirası Listesine alınmıştır. Bölgede 2015 yılında yaşanan saldırı ve çatışmalar; kentlerin, tarihsel, kültürel ve doğal mirasın geri dönülemez biçimde zarar görmesine neden olmuştur. Zarar gören ve yıkımdan en çok etkilenen alan ise; yüzün üzerinde anıtsal yapının yanı sıra bir kısmı tescilli olmak üzere bölgeye özgü pek çok sivil mimari yapı örneklerini barındıran “Diyarbakır Surları ve Hevsel Bahçeleri Kültürel Peyzaj Alanı” olmuştur.

2016 yılında kent merkezi ve kültürel miras alanları sermayenin yeni yatırım alanı olarak belirlenmiş; kentsel dönüşüm projesi kapsamında Koruma Amaçlı İmar Planlarında yapılan değişikliklerle mevcut imar planlarına yapılaşma kararları işlenmiştir. Sur bölgesinde mevcut tarihi doku ve tescilli yapıların yok sayılmış kentsel donatı alanlarının kaldırılması öngörülmüş,

güvenlik ve savunma gerekçesiyle birçok yapının yıkım kararı alınmıştır. Ardından Sur ilçesindeki yerleşim yerleri “riskli alan” ilan edilerek “acil kamulaştırma” kararları alınmış, yıkım süreci başlamıştır.

Tarihi kent merkezi kamusal alan ve konut bölgesi olmaktan çıkarılarak, ticaret ve finans merkezi olarak kurgulanmış, yerinde iskânı sağlanmayan yurttaşlar kentin çeperlerine gitmeye zorlanmış ve nüfusun çoğunluğu bölgeyi terk etmiştir. Yıkıma uğrayan yerleşim yerleri üzerinde uygulanan dönüşüm projesiyle mimari miras yok edilmiş, toplumun sosyo-kültürel yapısı ayrıştırılmıştır. Tarafı olunan uluslararası sözleşmeler ve anayasa gereği; Devlet kültürel varlıkların tespiti, korunması ve gelecek nesillere aktarılması için gerekli tedbirleri almakla ve herhangi bir anda veya durumda kendilerini çatışma altında bulan tüm yurttaşların ve bu yurttaşlara ait yerleşim yerlerinin korunması ile sorumludur.

Mimarlar Odası, barınma ve sağlıklı çevrede yaşama hakkının, tarihi ve kültürel mirasın korunması çerçevesinde; binlerce yurttaş ve birçok kültür varlığını etkileyen kamu yararına aykırı riskli alan ve acele kamulaştırma kararlarını yargıya taşımış; sağlıksız ve düzensiz kentleşmeye yol açacak, şehircilik ilkelerine, bilime ve hukuka aykırı yerinden etme ve mülksüzleştirme kararları iptal edilmiştir.

Bu bağlamda “Diyarbakır Surları ve Hevsel Bahçeleri Kültürel Peyzaj Alanı”nda bulunan ve kentsel sit alanı olan Suriçi’nde yaşanan tahribatı durdurmak, yerleşim yerlerini terk etmek zorunda kalan kentlilerin yaşam alanlarına sahip çıkmak ve insanlığın ortak mirasını korumak üzere; başta UNESCO Dünya Miras Komitesi olmak üzere, tüm ilgili taraflarla birlikte ulusal ve uluslararası kamuoyunu sorumluluk almaya ve harekete geçmeye çağırıyoruz

Mimarlar Odası olarak; mimari ve kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi amacıyla yürüttüğümüz çalışmalar kapsamında; kentlilerin, kentli kuruluşların, bilim ve sanat çevreleri ile ilgili tüm kesimlerin katılımıyla “Tahir Elçi Anısına Diyarbakır Mimarlık ve Kent Sempozyumu 2019” düzenlenmektedir.

09.00 – 10.00

10.00 – 10.30

10.30 – 10.45

10.45 – 12.15

12.15 – 13.15

KAYIT

AÇILIŞ KONUŞMALARI
Şerefhan AYDIN

Mimarlar Odası Diyarbakır Şubesi Başkanı

Cihan AYDIN

Diyarbakır Barosu Başkanı

Eyüp MUHCU

Mimarlar Odası Genel Başkanı

ARA

1. OTURUM
**Diyarbakır Surları ve Hevsel Bahçeleri
Kültürel Peyzaj Alanı Koruma ve
Planlama Süreci
Mehmet Asım GÜZEL**

Oturum Yöneticisi, Mimar

İclal DİNÇER

Prof. Dr. / Yıldız Teknik Üniversitesi Mim. Fakültesi

Rüya ERKAN

Y. Şehir Plancısı / Yıldız Teknik Üniversitesi Mim. Fakültesi

**İyileştirici Şehircilik Yaklaşımıyla Bir Kentin
Dayanıklılığını Artırmak:
Nasıl ve Hangi Koşullarda?**

Nevin SOYUKAYA

Arkeolog / Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi

Kültürel Miras ve Turizm Daire Başkanı

**Diyarbakır / Suriçi; Yıkım, Yeniden İnşa ve
Toplumsal Hafızanın Silinmesi**

Sakine Yıldız SALMAN

Yrd. Doç. Dr. / İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi

**Diyarbakır Surları ve Hevsel Bahçeleri
Dünya Miras Alanının Koruma Değerleri ve
Geleceği”**

YEMEK ARASI

PROGRAM

13.15 – 14.45

2. OTURUM
**Korunan Alanlarda Yapılaşma ve İnsan Hakları
İhlalleri: Hukuki Mücadele
Necati PİRİNÇÇİOĞLU**
Oturum Yöneticisi, Mimar

Berna ÇELİK

Avukat

Sit Alanlarında Hukukun Dönüşümü

Devrim Barış BARAN

Avukat

Olağanüstü Dönemlerde Hukuk Mücadelesi

Herdem DOĞRUL

Mimarlar Odası Diyarbakır Şb. Yönetim Kurulu Üyesi

Suriçi’nde Yıkım Süreci

14.45 – 15.00

15.00 - 16.30

ARA

3. OTURUM
**Kentsel Kimlik ve Suriçi’nde Sosyal Yaşam
Selma ASLAN**
Oturum Yöneticisi, Mimarlar Odası MYK Üyesi

Cihan UZUNÇARŞILI BAYSAL

Siyaset Bilimci / Yazar

**Zorla Tahliye, Yerinden Edilme ve
Zorla Yeniden İskân'**

Şeyhmus DİKEN

Yazar

Suriçi’nde Sosyal Yaşamın Öncesi ve Bugünü

Tevfik USLUOĞLU

Araştırmacı / Yazar / Sosyolog

**Tarih Üreten Kentlerde, Bir Yöntem Olarak
Yıkım ve Asimilasyon Uygulamaları-
Diyarbakır Örneği**

16.30 – 16.45

16.45 – 18.00

ARA

FORUM
Mehmet Asım GÜZEL
Oturum Yöneticisi, Mimar